

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Cene po pošti:

81 celo leto . R 50.-
za pol leta . R 25.-
za četrt leta . R 13.-
za 1 mesec . R 4-50

Za Ljubljano mesечно 4-60

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 8

Ureda. telefon št. 88

Spor med Wilsonom in entento radi Jugoslavije.

LDU London, 29. februarja. (Dun. KU) Po izmenjavi not glede jadranskega vprašanja je predsednik Wilson izjavil, da se je v sporazumu z Zedinjenimi državami dne 9. decembra sklenjena pogodba izpremenila v prid Italije, zelo krivično proti Jugoslaviji in z nevarnostjo za svetovni mir. Dogovor od 14. januarja, ki je bil sklenjen brez vednosti držav, je po njih mnenju neizvedljiv, ker je krivičen. Vlada Zedinjenih držav ne more dovoliti ureditve, ki pomenja jasno kršenje načel, za katera je vstopila Amerika v vojno. Ako se hočejo veseliti pod pretvezo narodnega čuta oškodovati na malih šibkih narodih, da bi tedaj prevladoval stari red, se ni prišel trenutek, da bi se Zedinjene države pridružile velesilam. Ako pogoj od 9. decembra, ki vsebuje najvišjo mero koncesij, niso izvedljivi, tedaj mora predsednik Wilson resno preudarjati, da umakne iz senata mirovno pogodbo z Nemčijo in defenzivni dogovor s Francijo, tako da bodo zavezniški morali sami izvesti novi evropski red.

V odgovoru od 17. februarja sta izjavila Millerand in Lloyd George da si nista niti Italija niti Jugoslavija želeli svobodne reške države, da si je bila to glavna točka ameriških predlogov. Zato je bil Italiji priznan ozek pas zemlje v indirektno zvezo. Z mnenjem Zedinjenih držav, da se je na ta način ustvaril povod za aneksijo Reke, se angleška in francoska vlada ne morete strinjati. Ameriška kritika glede Albanije ni pravična. Ker je severni del Albanije povečini krščanski, južni pa mohamedanski, sta smatrali angleška in francoska vlada za najbolje, poveriti zaupanje za to ozemlje Jugoslaviji in Italiji. Pri tem pa sta gledali tudi na to, da spravita vso Albanijo pod mandatni sistem. Francoska in angleška vlada ne želita izsiliti nikake rešitve, ki bi se zdeli Wilsonu nesprejemljiva in bosta tedaj čakali na odgovor Zedinjenih držav. Ker se Italija in Jugoslavija nista mogli sporazumeti, ne preostaja Franciji in Angliji ničesar drugega, kakor da priznata veljavnost londonskega dogovora. Francoska in angleška vlada osuplo gledata, da se

Zedinjene države umikajo iz zveze narodov, ker ne soglašajo z ureditvijo jadranskega vprašanja. Da niso merodajni le etnografski razlogi, se jasno razvidi iz tega, da se priključi nad tri milijone Nemcev Češkoslovaški in nad tri in pol milijona Malorusov Poljski, ki pa so poljski vladi sovražnega mišljenja. Zato upata francoska in angleška vlada, da se Zedinjene države, naj si bodo kakršnegakoli mnenja v jadranskem vprašanju, ne bodo odtegovala pogodbam iz leta 1919.

V odgovoru od 25. februarja je izjavil Wilson, da je bil po njegovem mnenju glavni povod vojni, da nima nobena država ali skupina držav pravice, odločevati o kateremkoli ozemlju ali politiki, kateregasilbodi prostega ljudstva. Petero velesil po njegovem prepričanju tedaj nima v vprašanju jugoslovanskega naroda brez njegovega soglasja nič več odločevati, kot bivša Avstrija. Postopanje predsednikov je predpisano v členu pogodbe zveze narodov, po katerem je pohlep po zemlji nezdržljiv s politično samoodločbo narodov. Wilson je izjavil dalje, da se bo vedno strinjal z italijansko-jugoslovanskim sporazumom glede Reke pod pogojem, ako se ne sklene na rovaš koga tretjega. Neposredno pogajanje med obema državama bi se moglo smatrati za samoodločevanje. Ako bi na ta način ne prišlo do zaključka, bi morale biti obe stranki pripravljene, priznati odločitev francoske, angleške in ameriške vlade.

V odgovoru od 26. februarja sta izjavila Millerand in Lloyd George, da postopata v zmislu zadnje Wilsonove note in da bosta albansko vprašanje tako rešila, da se ugodni zahtevam albanskega ljudstva po popolnem samoodločevanju in da se Jugoslaviji zagotovi izhod na Jadran v ozemlju pri Skadru. Francoska in angleška vlada upata, da se bo sporazum dosegel mirnim potom. Ako to ne bo mogoče, mora stopiti v veljavo londonski dogovor. Millerand in Lloyd George opozarjata Wilsona na silno važnost nemudne rešitve jadranskega vprašanja, ker ogroža sedanje stanje svetovni mir.

Liberalno-bankirska blamaža.

Demokratski shod v Unionu.

Ljubljana, 1. marca. Včeraj dopoldne se je zbral v Ljubljani »cvet demokratske stranke«. V Unionovi dvorani so zborovali gospodje Kukovec, Pribičević, Pečić, Kramer in drugi. Hoteli so pokazati strmečemu slovenskemu svetu vso duševno silo svojih voditeljev. Agitirali so po vsej Sloveniji na ta shod. Prišlo je res z dežele nekaj demokratov — vojnih dobičkarjev, ki so se jim pridružili ljubljanski gospodje. Največ pa je prišlo zraven ljudij, posebno uradništva in trgovstva, da vidi enkrat voditelja demokratov ter posluša njegovo modrost. Tako se je zgodilo, da je bila dvorana polna.

Toda razočaranje, ki je sledilo, je bilo velikansko.

Najprvo je dolgočasil potrpežljive poslušalce vodja slovenskih demokratov g. dr. Kukovec. Njegov govor je bil namenjen, da uspa morda navzoče nasprotnike. Zgodilo pa se je, da bi bila skoro cela dvorana zaspala kot vojska kralja Matjaža, da ni g. Kukovec ravno še pravočasno končal.

Nastopi Pribičević. Življenje pride v zadržane vrste ter vse poslušne. Novo razočaranje. Pribičević govori o narodnem jedinstvu, o ujedinjenju, o reakciji in drugih takih stvareh, ki so jih poslušalci že na pamet znali iz liberalnih listov. Pribičević govori ni bil ne duhovit, ne zanimiv, ne govorniški — bil je limonada brez soka in sladkorja. V kolikor je bil zanimiv ta nastop, ni to zasluha govornika, ampak poslušalcev, ki so glasno godrnjali in govorili ter se pripravljali. Med drugim je Pribičević izustil približno tudi te besede:

Narod v Srbiji je hvaležen, če se mu kaj da, ker je okusil vojno gorje. Narod v Hrvatski in Sloveniji pa ne čuti hvaležnosti, ker ni bil deležen vojnega zla. Po-

slušalci so molčali ter premišljevali, za kaj naj bi Pribičeviću bili hvaležni.

Pribičević: »Mi smo stranka malih ljudi! Vse tiho. Mučno tišino prekine ploskanje gospode na odru. Tam so sedeli »mali ljudje«, prvaki demokratske stranke in sami upravni svetniki velikih bank.

Pribičević: Nova vlada nima do danes še nobenega programa. — Kmalu za tem pa pravi: Program g. dr. Korošca poznamo, program g. Protiča poznamo, program Narodnega kluba poznamo.

Ko je Pribičević med hrumom in šumom končal, je nastopil vodja Demokratske zajednice, dr. Pečić. Tedaj se je usula iz dvorane množica ljudij, ki niso več mogli krotiti svojega dolgočasia. V bistvu pa je Pečić povedal isto ko Pribičević in oba skupaj isto kot naslednji govornik dr. Kramer.

Edino zadnji govornik Agatonovič je prinesel nekaj življenja v obupane poslušalce. Nastopil je za naše primorske kraje ter izjavil, da isti bajoneti, ki so se borili v Macedoniji, so pripravljani tudi za Sočo.

Med splošnim šumom, hrumom in neprestanimi ugovori se je shod končal. Poparjeni so se bankirji vračali od shoda. Poslušalci pa so se povpraševali, če se je izplačalo, da so prišli na ta shod.

Zvečer so se podeželski liberalni gospodje vračali na svoje domove, kakor se vračajo pogrebci od žalostnega pogreba.

Amerika in boljševiki.

LDU Dunaj, 29. februarja. (ČTU) »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Washingtona: Novi državni tajnik za državne stvari je odredil, da Zedinjene države vzpostavijo odnose s sovjetsko Rusijo,

Marinček izpuščen.

Dr. Žerjav ga je hotel internirati v Srbiji.

Krško, 29. februarja. Novomeško sodišče je v četrtek izpustilo iz preizkovalnega zapora tajnika Kmetijske zveze Marinčka, ki ga je dr. Žerjav brez razlogov dal aretirati in zapreti. Sodišče ni našlo na Marinčku nobene krivde. Vendar je dr. Žerjav hotel, če bi Marinček bil izpuščen iz zapora, istega takoj internirati. Dr. Žerjavovi pandurji, ki jih je bivil predsednik dež. vlade poslal v Cerklje, so tam že raztrosili vest, da so Marinčka odvedli

v Srbijo. Jasno je, da je dr. Žerjav hotel internirati Marinčka kje v Macedoniji, kjer bi bil moral kot kak zločinec pod nadzorstvom Pribičevićevih žandarjev opravljati prisilna dela.

Le sprememba vlade je rešila Marinčka težkih muk internacije. Tako je delal dr. Žerjav z ljudmi, ki niso zakrivali drugega ko to, da so organizirali ljudstvo proti vladi kapitalistov.

Shod kapitalistov.

Včeraj se je vršil v Ljubljani shod, ki ga je pripravljala in organizirala demokratska stranka cel teden po celi deželi z velikim pompom. Vrhovni odstavljenci ministri s Pribičevićem na čelu, Žerjav in Tavčar, sploh vse, kar demokraciji premorejo, je moralo na dan. Dobro in koristno je, da so demokraciji zbrali vse svoje sile in pokazali kolika je mera njihove moči in njihovega upliva med slovenskim ljudstvom. Dobro, da so predstavili slov. javnosti svoje duševne prve, da se izkaže idjena sila in vsebina njihove stranke.

Potek je bil tak, da ga je smatrati za popoln poraz in velikanski moralni udarec za to stranko. Uradniki, meščani in dijaki so bili skoro izključno poslušalstvo tega shoda. Dežela s svojim kmetskim prebivalstvom, sploh delavno ljudstvo na njem ni bilo zastopano. Z drugimi besedami povedano, naša dežela, to se pravi Slovenija, na njem ni bila zastopana. Ta shod je dokazal, da je demokratska stranka na Slovenskem predstavljateljica tenke plasti našega kapitalističnega meščanstva in njegovih priveskov, to se pravi gospodarskih izkoriščevalcev ljudskih množic.

To ostane neizbrisen utis včerajšnjega shoda. Potek shoda samega pa je bil tak, da se je zdelo, da se vsled protestov občinstva shod sploh ne bo mogel vršiti. Ko je Svetozar Pribičević nastopil, je bil sprejet z žvižgi in vpitjem. Komaj se je v dvorani poleglo in je Pribičević izustil tretji stavek se je vzdignil zopet hrušč in klici: dol z njim. Nastalo je splošno prerekanje in pretep, ki se je končal s tem, da je zletel neki delavec iz dvorane. Ko je Pribičević nadaljeval svoj govor, so se vzdignili zopet žvižgi in medklici, občinstvo je začelo vstajati in se pripravljati, zletelo je spet nekaj ljudi iz dvorane. Skoro polovica njegovega govora je bila vsled hrupa neslišna in po še parkratnih pretepih je končal svoj prazen govor, ki je bil kronan zopet s kričanjem. Približno enaka, le nekoliko bolj mila usoda je doletela vse druge ministre. Ko je Agatonovič imel sklepni govor, se je razvila v ozadju dvorane pravcata vojska od moža do moža, ki je onemogočila vsako pozornost in udušila govornikove besede v hrupu.

Govori so bili dobesedno pri vseh govornikih eni in isti: domovina v nevarnosti, temna reakcija ogroža narodno ujedinjenje, Slovenci, Hrvati in Srbi so en narod, živeča demokratska stranka. Ob splošnem kričanju in prerekanju se je shod zaključil.

Seja parlamenta.

LDU Beligrad, 29. februarja. Prihodnja seja narodnega predstavništva je sklicana za sredo 3. marca ob pol 11. uri.

Kvorum vladi zagotovljen.

LDU Beligrad, 28. februarja. Kakor javlja »Politika«, je takozvani kvorum novi vladi popolnoma zagotovljen.

Prehrana Evrope odvisna od Amerike.

LDU Pariz, 29. februarja. (DunKU) »Petit Parisien« poroča iz Londona, da se je gospodarski odsek vrhovnega sveta v svoji včerajšnji seji podrobno bavil z evropskim prehranjevanjem. Pretresal je tudi položaj v Avstriji, Mažarski in Poljski. Položaj se po mnenju odseka ne more izboljšati, ali vsaj neznatno, ako bodo Za-

dinjene države ostale pri svojem postopanju in se ne bodo udeleževale pomožne akcije.

Arditi zapustili Zader.

LDU Split, 29. februarja. (DDU) »Nova Doba« javlja iz Zadra, da so D'Annunzиеvi arditi zapustili Zader in odpotovali na Reko. Prebivalstvo je pomirjeno.

Boljševiki za trgovino.

LDU Berlin, 28. februarja. (DunKU) »Berliner Tageblatt« javlja iz Haaga: Minister boljševiške vlade za trgovino in transport je izjavil poročevalcu lista »Daily Chronicle« v Moskvi: Imamo v Sibiriji velike množine žita, krme, lanu in drugih stvari, ki bi se mogle izvažati, toda naša transportna sredstva so vsled vojne uničena. Manjka možnost, spraviti blago, ki je namenjeno za izvoz v inozemstvo, v naše luke. Zaradi tega prosimo zavezniške, da nam dobavljajo lokomotive in lokomotivne dele ter da nam preskrbe vse, kar je potrebno za redni železniški promet. Poročevalec lista »New York World« je izjavil: Ruska vojska je kos svojim sovražnikom, ako jim zavezniški ne bodo nudili podpore.

Boljševiki ponujajo mir.

LDU New York, 28. febr. (DunKU) Poročevalec »Associated Press« v Washingtonu je brzojavil, da je sovjetska Rusija v uradnem brzojavu iz Moskve stavila velesilam nov mirovni predlog. V tem predlogu so se sovjeti obvezali, da bodo vodili v Rusiji demokratsko politiko in da bodo sklicali konstituantno. Nadalje so obljubili, da bodo razveljavili dekret, ki ne pripoznava ruskih zmanjnih dolgov, in da jih bodo plačali do 60%. Obljubili so tudi, da bodo plačali zaostale obresti. Sovjetska vlada je izjavila, da bo nudila znatne garancije, zlasti z odstopitvijo koncesij srebrnih rudnikov ameriškim in angleškim sindikatom. Sovjeti pa zahtevajo, da so druge države ne bodo vmešavale v ruske zadeve. Obenem se izraža želja, da bi Zedinjene države dovolile Rusiji kredit.

Stavka francoskih železničarjev.

LDU Dunaj, 29. februarja. (DunKU) »Agence Havas« javlja: Navzlic splošni stavki promet vendar ni popolnoma ukličen. Vožnja na lyonskih progah je polno omejena. Na vzhodnih progah je položaj neizpremenjen. Glavni vlaki vozijo. Oblasti so izdale več zapornih povelj proti agitatorjem, ki so mobilizirane železničarje hujskali, naj se odtegnejo pozivu v vojaško službo.

Stavka dunajskih pekov.

LDU Dunaj, 29. februarja. (DunKU) Korespondenca Herzog javlja: Med pekarskimi pomočniki je izbruhnilo novo mezdno gibanje, ki se je razširilo na vsa pekarska podjetja. Pekarski pomočniki zahtevajo med drugim k dosedanjim mezdni draginjsko doklado v znesku 200 kron, 20% oblačilno doklado in izplačevanje nadur. Podjetniki morajo odgovoriti na te zahteve do 3. marca. Tovarne za kruh so izjavile, da morejo zahtevam ugoditi le, ako vlada dovoli, da se krušne cene zvišajo.

Širite »Večerni list«!

Politične novice.

+ Pogajanja za novo deželno vladu. Socialno demokratična stranka je odklonila udeležbo na deželni vladi. — Demokratiška stranka pa je odločitev prepustila vodstvu, ki bo odgovorilo do torka opoldne.

+ »Gostilničarji in trgovci so cvet naše demokratiške stranke« je povedal včeraj zjutraj v gorenjskem vlaku neki gorenjski trgovec svojemu somišljeniku. Z žalostjo je pristavil: »Skoro vsi ti naši voditelji po vaseh pa so kaznovani radi verižništva, so bili zaprti ter izgube tudi volilno pravico. Tako po mnogih krajih ne bomo mogli postaviti niti kandidatov.« — Ta izjava je prišla iz ust demokratiškega pristajaše. Mi jo le podpišemo.

+ Majhni ljudje. Zborovanje JDS. Bil je shod. Navdušenje je bilo neizmerno, ko je izustil glavar Demokratiške stranke g. Svetozar Pribečević krilate besede: »Mi jesmo stranka malog človeka.« GG. upravniki svetniki vseh jugoslovanskih bank so se nasmejali in g. bivši tržni komisar je pogladil z levico svojo brado, z desnico svoj trebuhček in zakričal: »Tku jel Braval živale«

+ Nova hrvatska vlada. Novi poverjeniki kraljevske hrvatsko-slavonske deževlade so: Poverjenik za notranja dela je dr. Franc Potočnjak, odvetnik v Zagrebu; poverjenik za prosveto in vero dr. Albert Bazala, vseučiliški profesor v Zagrebu; poverjenik za pravosodje dr. Nikola Djurdjevič, odvetnik v Brodu na Savi; poverjenik za narodno gospodarstvo Ačim Gjeranovič, ravnatelj Zveze srbskih poljedelskih združenj. Podban dr. Franjo Potočnjak je danes prisegel v roke bana dr. Laginje in prevzel uradno svoje posle.

+ Predsedništvo dalmatinske vlade. »Jut. list« poroča, da ostane dosedanj predstnik dalmatinske vlade dr. Ivo Krstelj najbrže na svojem mestu.

+ Kaj je resnica? Demokratiško časopisje je bilo v ognju radi dr. Hrasnice, ki se je enkrat imenoval, češ, da postane minister. Očitali so mu, da je obsodil na smrt veliko število Srbov. Sedaj pa poročajo listi o dr. Hrasnici tako-le: Namestnik državnega pravdnika v Sarajevu in bivši vojni sodnik v Kragujevcu dr. Milan Čurčić je 27. t. m. priobčil v vseh sarajevskih listih izjavo, v kateri izpričuje, da je bila l. 1916, pač poverjena dr. Hrasnici preiskava proti 20 kmetom iz kragujevske okolice, da pa Hrasnica te preiskave ni dovršil, marveč je preje odšel. Za njim je dobil stvar v roke dr. Čurčić, ki jo je pa dovedel do konca z uspehom, da je večina obtoženih pobegnila, nekaj je bilo interniranih, a edini obtoženec, ki je ostal, je bil oproščen. — To bi tedaj bila resnica o dr. Hrasnici. Ni naš namen, da ga branimo, pri bitih smo hoteli le, koliko je verjeti demokratiški hujskariji. Najlepše pa je to, da bi bili nekateri listi dr. Hrasnico kar najrajši naprtili »klerikalcem«, čeprav je dr. Hrasnica mohamedanec. Oj, ta klerikalni bavbavi!

+ Za parlament. Nekateri zagrebški listi poročajo, da se je del demokratov odločil, hoditi na seje narodnega predstavništva in tako v teh važnih trenutkih omogočiti parlamentarno delo. Tudi vsi črnogorski poslanci se bodo vdeleževali parlamentarnih sej. V Beograd je priselil iz Pariza delegat dr. Smodlaka in obiskal ministrskega predsednika Protića. Kakor poročata »Jutarnji List« in »Obzor«, je dr. Smodlaka izjavil, da bo odločno podpiral sedanjo vladu in se vdeleževal parlamentarnih sej. Pričakovati je, da bo dr. Smodlaka potegnil za sabo še več drugih poslancev opozicije, da bodo sodelovali v parlamentu. Temu nasproti pa poroča »Ritje«, da je izključeno, da bi sedanja vlada v parlamentu dobila kvorum, a brez parlamenta vladati ne bo smela. Zato se že govorijo o demisiji sedanjega kabineta, ki naj bi ga nadomestila nevtralna vlada z generalom Smiljaničem na čelu. Tudi naš »Naprejek« prorokuje sedanji vladi skorajšen konec. Pa tega mu ne narekuje preroški duh, ampak zelena nevoščljivost.

+ Naša meja v Prekmurju. Povodom vesti, ki jih razširjajo Mažari, da bo šla meja v Prekmurju tako, da pripada Dolenja Lendava Mažarski, se priobčuje, da glasom mirovne pogodbe pripada Dolenja Lendava Jugoslaviji.

+ Mezdno gibanje v dunajski državni tiskarni. »Abend« javlja: V državni tiskarni izvršujejo pasivno resistenco. Kakor se govori, mezdne zahteve nastavljenecv niso tako važne, kakor načelna vprašanja, ki zahtevajo razjasnitve. Dosedaj se ni prišlo do sporazuma. Dokler predlogi narodne skupščine, ki se tiskajo v državni tiskarni, niso natisnjeni, se ne more narodna skupščina sestati, ker brez teh predlogov ne more delovati.

Dnevne novice.

— Cenzura tujih listov. Komanda dravske divizije v Ljubljani sporoča: »Inozemski časopisi se od vojaške cenzure od

6. februarja dalje sploh ne cenzurirajo in jih poštni urad tudi več ne pošilja na vojaško cenzuro. Podpolkovnik Nedič.«

— Težave z denarjem. Kmetje na Hrvatskem se branijo tako novih dinarsko-kronskih novčanic kakor tudi avstroogrskih tisočakov. Zato so večje kupčije malone popolnoma zastale, kar se zelo občuti na trgu. Mesa je vsak dan manj in je vsak dan dražji.

— Ker se je branil novega denarja, so v Sarajevu zaprli nekega Bublin Saliha. Tako se bo zgodilo vsakomur, ki bi ne hotel sprejeti novih dinarsko-kronskih novčanic.

— Gibanje stavcev v Sarajevu. Med sarajevskimi tiskarnarji in stavci se vrše pogajanja radi novih zahtev. Glede plač so se že sporazumeli, sedaj se pogajajo o dolžnostih tipografov.

— Pomiloščen. Roparski morilec Anton Završnik, kateri je bil po ljubljanski poroti obsojen na smrt, je pomiloščen na 20 let težke ječe.

— Slikarsko šolo sta otvorila v Sarajevu Tješić in Petrovici.

— Ustavljene tovarne karbida. Tvorinica karbida v Dugomratu in razne tvorinice v Splitu in okolici so ustavile obrat z ozirom na zahteve delavcev.

— Natakarski štrajk v Zagrebu. Zagrebški natakarski so predložili delodajalcem nove zahteve, o katerih so le-ti izjavili, da se o njih niti pogajati ne morejo (plačlini natakarski zahteva tudi 2 in pol odstotka provizije kosmatega dnevnega izkupička). Gospodarji so sklenili, da 29. februarja izplačajo natakarske in jih v slučaju štrajka smatrajo za odpuščene. Po vseh hotelih, kavarnah in gostilnah se pripravljajo, da bodo delali brez natakarskev.

— 60 K dnevne plače in brezplačno moko hočejo imeti delavci, ki v Zagrebu obrezujejo drevje v mestnih nasadih; doslej so imeli po 30 do 35 K dnevno. Mestna uprava je nadaljnje čiščenje mestnih nasadov ustavila.

— Verižnik je zadela lrap. Tržaškemu veleveržniku z valutami se je posrečilo vtihotapiti v obleki ameriškega častnika in v ameriškem avtomobilu iz Trsta preko Jugoslavije na Dunaj velike množine dobre valute. V dveh dneh je zaslužil nad pol milijona. Veselje nad nepričakovano visokim dobičkom in pustolovska vožnja sta ga tako razburili, da ga je zadela kap in je v par minutah umrl, ne da bi mogel užiti kaj od svojega dobička.

— Kaj se vse med tihotapci zgodi. Nek posesnik iz Dolenje vasi pri Cerknici je prodal vola preko demarkacijske črte. Fanta, kateri je gonil vola, so orožniki ustavili in mu zaplenili vola; fant je o tem zvesto poročal gospodarju, kateri je v svoji modri glavi iztuhl po svojih mislih zviti načrt, da zopet dobi vola: šel je k orožnikom ovadit, da mu je bil vol ukraden. Orožniki so nato orjeli fanta, kateri jim je potem odkril ceo povest.

— Samoumor v ministrtvu. Dne 27. t. m. dopoldne je v ministrtvu za notranje stvari nastala zmešnjava, ker je počil strel. Takoj nato se je čulo, da se je nekdo ustrelil. Hitro se je izvedelo, kaj je na stvari. V orožniški sobi je ležal v krvi na tleh mlad človek Milodrag Zarič, ministrijski tajnik. Bil je v svoji pisarni, ko je nenadoma dobil srčni napad. To ga je tako razburilo, da je odhitel v orožniško sobo in se tam ubil. Na mizi je pustil beležko, da si hoče vzeti življenje. Zarič je težko ranjen in je njegovo stanje zelo opasno. Zarič je sin beograjskega učitelja Stevana Zariča.

Ljubljanske novice.

lj Vrnitev vojnih ujetnikov. Danes zjutraj so se pripeljali z gorenjskim vlakom v Ljubljano vojni ujetniki iz Italije. Prišlo jih je večje število. Na kolodvoru jih je pričakovalo vojaštvo z godbo, ki jim je igrala v sprejem.

lj V Rokodelskem domu bo danes, 1. marca, ob 8. uri predaval vseučilišni prof. dr. Jos. Srebrnič. (k)

lj Pevske vaje katol. društva rokodelskih pomočnikov bodo odslej v torkih ob 8. zvečer in v nedeljah ob 11. dop. Ker bo društveni pevski zbor moral kmalu nastopiti, naj bi pevci ne zamudili nobene pevске vaje. (k)

lj Ben Hur. Prihodnjo nedeljo zvečer uprizori Ljudski oder znamenito igr »Ben Hur«. Na to opozarjamo že danes. V nedeljo popoldne bodo ponovili igr »Bratec in sestra« za mladino. (k)

lj Prosvetno društvo za frančiškansko župnijo v Ljubljani vabi vse svoje člane in prijatelje k predavanju, ki se vrši danes ob pol 8. uri zvečer na verandi hotela »Union«. Predava g. dr. Malnerič. (k)

lj Ali je človek iz opice? V zadnji številki smo poročali o g. profesorju Koprivniku, češ, da je razlagal učencem, da je človek nastal iz opice. Od druge strani pa smo izvedeli, da je stvar ta: Prof. Koprivnik, ki uči zemljepisje, je govoril v šoli o postanku sveta in omenil, da je svet bil poprej ko človek. Na vprašanje nekega dijakca, odkod je nastal človek, je g.

profesor odgovoril: »O tem je dvojje mnenj. Eno trdi, da je človek nastal iz opice. Katoliška Cerkev pa uči, da ga je ustvaril Bog. Da bi bil človek nastal iz opice, ni za to nobenega dokaza, ker bi se sicer moral človek še danes razvijati iz opice. Sicer pa to vprašanje ne spada v zemljepis.«

lj Utopljenko so zagledali v nedeljo 29. febr. v Ljubljani ljudje, kateri so hodili čez Frančiškanski most. Na tisoče in tisoče ljudi je gledalo žalosten prizor. Utopljenka je 60 letna gospa Marija Kiciž z Rimske ceste št. 7. Rajnica je trpela ra hudi živčni boleznii in je prišla se le pred 8. crevi iz bolnišnice. Ko so utopljenko potegnili iz Ljubljane, jo je njea mož poljuboval. Utopljenko so prepelali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

lj Elitni ples ali »ples samcev« se je vršil od 28. na 29. ponoči v Narodnem domu. Pravijo, da je bil letošnji najelegantnejši ples. Mi ugotavljamo to: ker se je prvič v Ljubljani plesalo v postu. Na plesu je bila navzoča le najelegantnejša družba, prve ljubljanske rodbine, katerim pač ni bilo potrebno v postu plesati. Medtem, ko se je plesalo v zgornjih prostorih Narodnega doma, se je pa zgodil v pritličju neprijeten dogodek: tisti, kateri niso bili vabljeni, so hoteli na ples: dva častnika in akademiki so bili med njimi. Policija je razgrajala obkolila in jih odvedla na policijsko ravateljstvo.

lj Ker je razsiral bankovce falzifikate so zaprli Leona Saferja z Dunaja, kateri je v družbi dveh dam Mire in Vide v Ljubljani zelo razsiral denar in vedno plačeval z novimi 100 kronskimi bankovci, kateri so imeli napačne kolke. Aretiran pa je bil v kavarni Narodnega doma.

lj Meso. Vsled brezglave gospodarske politike prejšnje vlade smo prišli v Jugoslaviji tako daleč, da moramo danes, drugo leto po vojni, tako stradati mesa, kakor smo ga stradali za časa vojne. Na ljubljanskem trgu se vrše zopet pravcati boji za goveje in telečje meso. Mnogokrat obojega zmanjka, predno so vsi dobili željeni delež. Mesarji gledajo v prvi vrsti na tiste, ki vzamejo večje količine, reveži, ki zmorejo komaj za četrt kilograma, odidejo navadno praznih rok ali dobe kvečjemu najslabše ostanke. A plačati morajo seveda po isti ceni, kakor tisti, ki dobe najlepše kose. Tako je vedno revež tisti, ki je udarjen, in to dvakrat udarjen. Pri telečjem mesu dajejo mesarji sedaj obilo privage tudi h »karmenateljcem«, kar preje nikoli ni bil običaj — saj je tu itak že zraven dosti kosti. Prodaja se teletina po 20 K kilogram. Delavci in ljudje s stalno plačo se bodo morali kmalu popolnoma odpovedati mesu, brez katerega je zadostna hranitev v mesu sploh nemogoča. Mleka ni in je istotako drago, mast in moka prav tako, da o sladkorju niti ne govorimo. S čim naj se hranimo ob tej dragini z nizano plačo? Sedaj je vprašanje: ali naj hodimo nagi in bosi in plačujemo mesarjem cene, kakršne sami hočejo, ali naj se pa oblečemo in obujemo, potem pa poginemo od lakote?

lj Zablembe tobaka. Detektivni kolodvorske policijske ekspoziture so zaplenili Petru Dobrinčevu iz Gorjuč 2 kg tobaka; 195 ovojkov cigaretnega tobaka Antonu Bandlu iz Prevalj in Nagodet Ivanu in Francu Homovcu iz Sinje Gorice 89 ovojev cigaretnega tobaka. Vsi so nameravali tobak iztihotapiti preko demarkacijske črte.

lj Radi umora domačega hlapca se je zagovarjal pred porotnim sodiščem kmetiški sin Ivan Križman iz Zaloga. Hlapec France Gorta, rojen v tržaški bolnišnici in kot rejence vzgojen pri Cerarju v Zalogu, je služil pri Križmanovih, kjer je bila gospodinja vdova. Splošno je bilo znano, da Gorta pri hiši ni bil samo hlapec, ampak dokaj več. To je tudi kazal v svojem obnašanju proti domačim otrokom, ki jih je gonil od hiše. Gorta je bil znan kot nasilen človek, ki je ubil svojo prejšnjo 70 letno gosposdino, vsled česar je presedel 5 let ječe. Tudi tat je bil in dezerter, a delal je pridno. Ljudje so se spotikali nad razmerjem med Gorto in Križmanom in hujskali domačega sina, zakaj v hiši ne napravi reda. 23. novembra lani se je Ivan Križman napil in umoril Gorto v postelji. Na glavni razpravi je dejanje priznal. Porotniki so vprašanje o umoru zanikali ter je bil Ivan Križman oproščen.

lj Vlom v garažo hotela »Union«. Pred ljubljansko poroto se zagovarjata mehanik France Robič iz Spodnje Šiške in ključavničarski pomočnik Josip Tičar, katera obdolžuje obtožnica: V zaklenjeno avtogaražo hotela »Union« v Ljubljani je bilo lani meseca septembra in oktobra štirikrat vlomljeno; garaža je bila vsakokrat zaklenjena s ključavnicco »Wertheim«, katero so storilci vedno razbili in prišli tako v notranje prostore, v katerih so imeli tuji vpostavljene svoje avtomobile in druge pripadne stvari. Prvič se je izvedel vlom v noči na 30. septembra v oddelek 4 garaže in so odnesli tatovi osobju angleške misije dva nova plašča in zračno cev v vrednosti 2000 K. Malo pozneje so tatovi zopet vlo-

mili v tretji oddelek garaže in odnesli nekemu tržaškemu šoferju 2 plašča za avtomobil in dve zračne cevi v vrednosti 2500 kron. Tri tedne po prvem vladu se je tretjič vlomilo v četrti oddelek in zopet je bil ukraden osobju angleške misije vulkaniziran plašč in dva gonilna jermena v skupni vrednosti 2900 kron. Pri četrtem in zadnjem vladu so vlomilce prepodili, vsled česar niso mogli ničesar ukrasti. Prvi vlom sta izvršila obtoženca, drugi tudi v družbi Karola Gregorčica, ki se bo moral zagovarjati kot aktivni vojak pred vojaškim sodiščem, tretji vlom je izvršil Franc Robič sam; kdo je četrtič vlomil, se ne more dognati. Obdolženca njima očitana dejanja v polnem obsegu priznavata; pri vladu je dejansko nastopal kot izvežban mehanik Franc Robič, za ogleduha je bil Josip Tičar; ukradene reči sta razprodala in si razdelila dobiček. Angleška misija je dobila pretežno večino ukradenih stvari nazaj. Ukradeni predmeti se cenijo na 4500 kron.

France Robiča zagovarja dr. Krejčič, Tičarja pa dr. Pegan.

lj Uboj v Kresniških Poljanah. Rudolf Rekar, rojen 24. marca 1902 v Ljubljani, samski, železniški delavec v Kresniških Poljanah, se pred poroto zagovarja zaradi uboja. Obtožnica ga obdolžuje: Dne 22. decembra 1919 okrog 13. ure so dobili obdoženec, Ignacij Valentincič, France Mohar, Rudolf Zupančič in Karel Zupančič na železniški postaji v Lahaz zaslužek za mesec december v znesku vsak po 500 kron. Od ondi so šli peš na Kresnice, kosili so v čuvajnici št. 610 in odšli v gostilno Franciške Vehovec in nato odšli v Kresniške Polane, kjer so se ustavili v gostilni Jožefa Ravnharja in nato še v gostilni Franciške Pres pa 1 liter ruma, katerega je spilo več fantov skupaj. Okrog 22. ure so odšli iz gostilne, prepira niso imeli nikjer nobenega, marveč so mirno razgovarjali. Nihče ni bil pijan, ko so šli iz Presove gostilne, pač pa so bili vsi nekoliko vinjeni, četudi so bili korajžni. Ko so šli nato mimo Suštarjeve hiše, je šel Valentincič trkat na okno, da pokliče Suštarjevi hčeri. Oglasil pa se je mesto njih gospodar Jakob Suštar in gonil Valentinciča spat, kar so mu svetovali tudi drugi. Rekar je bil med njimi, vsled tega sta se pričela Rekar in Valentincič med seboj prepirati, Valentincič je sunil z roko Rekarja v prsi tako, da se je ta opotekel nazaj in bi bil skoro padel. Rekarja je to uzeilo, da je vzel nož-stilec iz žepa, ga odprl, skočil proti Valentinciču, ga sunil v vrat in nato zbežal. Valentincič se je z vzdihom: »Jezus Marija, sedaj me pa je« naslonil ob ograjo, kri mu je bruhala iz rane in se precej nato prevrnil naprej, padel na cesto in umrl. Rekar je na to odšel domov in ko je drugo jutro izvedel, kaj je naredil, je zbežal, se par dni skrival po okolici, nato se je pa 27. decembra l. l. sam zgledil pri sodniji v Liti in je dejanje priznal. Pravi, da ni imel namena usmrtiti Valentinciča, hotel ga je le malo raniti, ker je bil na nje ga jezen, ker ga je suval. Rekar je Valentinciču s sunkom v vrat prerezal zgornjo votlo žilo, vsled česar je izkrvavel in umrl. Rana je bila absolutno smrtna in bi bila tudi takojšnja zdravniška pomoč brezuspešna.

Porotnemu senatu predseduje predsednik ljubljanskega deželnega sodišča dr. Papež, obtoženca zagovarja dr. Wurzbach, obtožbo zastopa državni pravdnik dr. Modic.

Obtoženec: mlad, slaboten fant, plaka joč priznava, kar je storil.

Porotniki so na nje stavljeno vprašanje potrdili z 9 da in z 3 ne; nakar razglasi predsednik dr. Papež sodbo, s katero se obsodi obtoženec na 1 leto težke ječe.

Narodno gledališče.

Iz pisarne dramskega gledališča. — Vsled repertoarnih težkoč drama v četrtak dne 4. marca ne bo igrala »Nočnega čuvaja« kot uradniško predstavo, temveč A. Funteka izvirno noviteto »Kristalni grad«. — Občinstvo z dežele opozarjamo na Nušičevo veseloigro »Protekcija«, ki bo vpriporjena v drami v nedeljo 7. marca popoldne.

Opera.

1. marca, ponedeljek, zaprtu.
2. marca, torek, »Rusalka«, abonent D/3.
3. marca, sredo, »Mignon«, abonent A/2.
4. marca, četrtek, »Netopir«, abonent B.
5. marca, petek, »Favst«, abonent C.

Drama.

1. marca, ponedeljek, »Beneški trgovci«, abonent A.
2. marca, torek, »Brezdno«, abonent C.
3. marca, sredo, »Beneški trgovci«, abonent E.
4. marca, četrtek, »Kristalni grad«, uradniška predstava, izven abonementa.
5. marca, petek, »Vrag«, abonent D.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večerni list«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.